

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการภาคสนามของ AIPA – ASEAN-WEN
ระหว่างวันที่ ๖ – ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงเทพมหานคร และอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter – Parliamentary Assembly : AIPA) และมูลนิธิฟรีแลนด์ (Freeland Foundation) ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการภาคสนามของ AIPA – ASEAN-WEN ระหว่างวันที่ ๖ – ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงเทพมหานคร และอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมี พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ประธานคณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติเข้าร่วมการประชุม มีประเทศสมาชิก AIPA ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ๘ ประเทศ ยกเว้นประเทศสิงคโปร์และอินโดนีเซีย รวมทั้งผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายความร่วมมือของอาเซียนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย (ASEAN Wildlife Enforcement Network : ASEAN – WEN) องค์กร ARREST (Asia’s Regional Response to Endangered Species Trafficking) องค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Agency for International Development : USAID) และมูลนิธิอมตะ

คณะผู้แทน AIPA และผู้เข้าร่วมการประชุมถ่ายรูปร่วมกันในพิธีเปิดการประชุม

พิธีเปิดการประชุม

พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ในฐานะผู้แทนของสถานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้กล่าวเปิดการประชุม โดยกล่าวถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของคณะกรรมการการทหารพยากรณ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานิติบัญญัติแห่งชาติในการดำเนินการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยระบุว่าสถานิติบัญญัติแห่งชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดประชุมในครั้งนี้ซึ่งจะเป็นเวทีของทุกฝ่ายในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้จากปฏิบัติภาคสนาม พร้อมทั้งชื่นชมความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมนี้ขึ้น นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในการสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์และการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า ทั้งนี้ การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างเดียวยังคงไม่บรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศในการแสวงหาความร่วมมือและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล เป็นประธานและกล่าวเปิดการประชุม

การลงพื้นที่อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในครั้งนี้ เป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิก AIPA และผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้ทราบถึงข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา รวมทั้งการดำเนินการในพื้นที่จริง ซึ่งพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของสัตว์ป่าและพันธุ์พืชในเขตร้อน โดยเฉพาะ ช้างป่าและกระทิง ซึ่งทางสถานิติบัญญัติแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากิจกรรมในครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะสร้างความตื่นตัวและนำไปสู่ความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

การนำเสนอความเป็นมา

หลังจากนั้นเป็นการนำเสนอความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้ โดย นาย พี โอ แรม เลขาธิการสมัชชารัฐสภาอาเซียน (AIPA) ร่วมด้วย นาย สตีเฟ่น กลอสเตอร์ ผู้อำนวยการมูลนิธิฟรีแลนด์ (Freeland Foundation) และนายอัลเฟรด นากาสุเมะ ผู้อำนวยการด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) ขณะเดียวกัน ตัวแทนของ ASEAN-WEN และโครงการสิ่งแวดล้อม- /สหประชาชาติ...

สหประชาชาติประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (United Nations Environment Program : UNEP) นำเสนอภาพรวมการดำเนินการขององค์กรและการประเมินกรอบความร่วมมือด้านกฎหมายของแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน

พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล รับมอบของที่ระลึกจากเลขาธิการสมาชิกรัฐสภาอาเซียน (AIPA)

ในโอกาสนี้ เลขาธิการ AIPA ได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) กับนายสตีเฟน กลอสเตอร์ ผู้อำนวยการมูลนิธิฟรีแลนด์ (Freeland Foundation) ซึ่งเป็นการสานต่อความร่วมมือหลังจากที่เอกสารความตกลงฉบับแรกหมดอายุลงในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ โดยรายละเอียดของกรอบความร่วมมือฉบับใหม่นี้ครอบคลุมการทำงานใน ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) การค้นคว้าและพัฒนานโยบายและกฎหมาย ๒) การสร้างการรับรู้ของสาธารณชน และ ๓) ความร่วมมือด้านอื่นๆ ในอนาคต ทั้งนี้ ความร่วมมือระหว่าง ๒ องค์กร ตามเอกสาร MOU ฉบับนี้มีอายุ ๓ ปี โดยจะสิ้นสุดลงในปี ๒๕๖๑

การลงภาคสนาม

คณะผู้แทน AIPA เดินทางถึงอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในช่วงเย็นวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ และเข้าเยี่ยมชมการฝึกอบรมทางยุทธวิธีและปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมาย ณ ค่ายนเรศวร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างมูลนิธิฟรีแลนด์และสำนักงานความร่วมมือป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา (International Narcotics and Law Enforcement : INL) มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจาก ๓ ประเทศอาเซียน ได้แก่ ไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ รวมทั้งผู้เข้าร่วมการฝึกจากประเทศเคนยาและออสเตรเลีย โดยเป็นหลักสูตรสำหรับผู้บังคับบัญชาในการบังคับใช้กฎหมายและคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ

ช่วงเช้าวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ คณะผู้แทนของ AIPA เข้าร่วมสังเกตการณ์การฝึกอบรมทางยุทธวิธีและปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมาย ณ ค่ายนเรศวร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยจำลองสถานการณ์เสมือนจริงซึ่งกำหนดสถานการณ์ให้เกิดเหตุผู้ลักลอบตัดไม้ในพื้นที่อนุรักษ์ จึงต้องมีการวางแผนลาดตระเวนหาข่าวเพื่อกำหนดมาตรการตอบโต้ มีการทักษะการประสานงานระยะไกลผ่านวิทยุสื่อสาร ทักษะการใช้แผนที่และการกำหนดเส้นทางและรูปแบบการลาดตระเวน รวมทั้งการสร้างภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม

/ต่อจากนั้น...

คณะผู้แทน AIPA เข้าร่วมสังเกตการณ์การฝึกอบรมทางยุทธวิธีและปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมาย

ต่อจากนั้น คณะผู้แทน AIPA ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรายงานประจำปี (Country Report) ด้านสัตว์ป่าซึ่งต้องรายงานต่อที่ประชุม AIPA Caucus ครั้งต่อไป โดยเป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่สมัชชา-รัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๓๖ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย โดยคณะผู้แทน AIPA ได้หารือแนวทางการจัดทำ โครงร่างและรูปแบบการนำเสนอรายงาน ซึ่ง พลเรือเอก วลลภ เกิดผล ผู้แทนสถานิติบัญญัติแห่งชาติ แสดงความคิดเห็นในเรื่องการนำเสนอรายงานดังกล่าวซึ่งไม่ควรลงรายละเอียดในเชิงลึก และควรมีขอบเขตความหมายของคำว่า “สัตว์ป่า” (Wildlife) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้แต่ละประเทศนำเสนอข้อมูลที่ตรงกันและนำไปสู่การใช้งานให้เกิดประโยชน์ ในขณะที่ประเทศสมาชิก AIPA อื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เช่น การนำเสนอตัวเลขทางสถิติ การนำเสนอเฉพาะบทบาทและการดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ การแลกเปลี่ยนหรือนำเสนอข้อริเริ่มทางด้านกฎหมาย และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการ AIPA จะได้แจ้งเวียนแบบฟอร์มให้ประเทศสมาชิกทราบต่อไป

คณะผู้แทน AIPA ระดมความคิดเห็นในการกำหนดโครงสร้างรายงานสถานการณ์ด้านสัตว์ป่า

/ช่วงบ่าย...

ช่วงบ่าย วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ คณะผู้แทน AIPA เดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีหัวหน้าอุทยานกุยบุรีให้การต้อนรับและบรรยายสรุปการจัดการพื้นที่และการสร้างแหล่งอาหารให้แก่สัตว์ป่าและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีที่ดินทำกินอยู่บริเวณใกล้เคียง โดยอุทยานแห่งชาติกุยบุรี มีจุดเด่นของการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ใน ๒ เรื่อง ได้แก่ ๑) การบริหารจัดการพื้นที่ ลดความขัดแย้ง และการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวบ้านและช้างป่า และ ๒) การฟื้นฟูและการจัดหาแหล่งอาหารให้แก่สัตว์ป่า โดยมีการดำเนินการให้ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่าซึ่งลงมากินพืชผลทางการเกษตรของชาวบ้านทดแทนด้วยการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านจากการให้บริการท่องเที่ยว รวมทั้งความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการสร้างแหล่งอาหารและแหล่งน้ำให้แก่สัตว์ป่า เช่น การปลูกหญ้า จัดทำโป่งเทียม และแหล่งน้ำให้แก่สัตว์ป่า ซึ่งเป็นแนวทางตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการพัฒนาป่าเสื่อมโทรมให้เป็นที่อยู่อาศัยและสร้างแหล่งอาหารให้แก่สัตว์ป่า จนปัจจุบันมีช้างป่าที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรีถึง ๒๒ โขลง จำนวนกว่า ๒๐๐ เชือก ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย

คณะผู้แทน AIPA ถ่ายรูปร่วมกัน ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สรุปการเข้าร่วมกิจกรรม

๑. สถานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะเจ้าภาพร่วมในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ถือว่าประสบความสำเร็จในการสนับสนุนการทำงานของ AIPA ในการสร้างเครือข่ายหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค รวมทั้งการขยายความร่วมมือของ AIPA ในเรื่องเฉพาะทาง ซึ่งเป็นความริเริ่มของ AIPA กับ ASEAN-WEN ในเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า ซึ่งเป็นการนำข้อมติด้านสังคมของ AIPA ไปสู่การทำงานที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๒. บทบาทของสถานิติบัญญัติแห่งชาติและประเทศไทยในการสร้างความร่วมมือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นประเด็นที่เวทีความร่วมมือระหว่างประเทศให้ความสำคัญ และจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของไทยและการยอมรับของนานาชาติ

ช้างป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๓. กิจกรรมภาคสนามของ AIPA ครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นการทำงานของ AIPA ในเชิงลึกและเฉพาะเรื่อง ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของความพยายามของ AIPA ที่จะผลักดันให้เกิดความร่วมมือในเชิงสร้างสรรค์ที่ นอกเหนือไปจากการประชุมประจำปีของ AIPA ทั้งนี้ การสนับสนุนและการเข้าร่วมการประชุมของฝ่ายไทยมีส่วนช่วยในการสร้างความเชื่อมั่นและผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างบทบาทขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติระดับภูมิภาค